

Една полезна книга
за административноправния
режим на защитените зони
в Република България

A Useful Book on the Administrative
and Legal Regime of Protected Areas
in the Republic of Bulgaria

Георги Пенчев¹

Сравнително наскоро излезе от печат монографията на доц. д-р Надежда Христова от Юридическия факултет на УНСС „Административноправен режим на защитените зони“². Авторът е вече утвърден в университетските среди преподавател и учен в областта на административното право и административния процес с редица публикации в тази научна област. Новата монография на доц. Христова обаче е безспорно крачка напред в научните ѝ изследвания, която разкрива полезност не само за административното, но и за екологичното право, и по-специално в контекста на опазването на биологичното разнообразие, тъй като защитените зони са едно от правните средства в тази насока.

В структурно отношение разглежданата монография се подразделя на: а) увод (с. 7 – 12); б) три глави, подразделени с параграфи, озагла-

¹ Георги Пенчев, професор, доктор на юридическите науки, ЮФ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, e-mail: georgepenchev@abv.bg (Georgi Penchev, Professor, DSc – Law, Faculty of Law at PU „Paisiy Hilendarski“, e-mail: georgepenchev@abv.bg).

² Вж. Христова, Н. *Административноправен режим на защитените зони*. София: ИК – УНСС, 2024, 250 с.

вени, както следва: глава I. „Обща характеристика на административноправния режим на защитените зони“ (с. 13-99); глава II. „Обявяване на защитените зони и оценка за съвместимост“ (с. 100-191); глава III. „Мерки на административно принуда за опазване на защитените зони“ (с. 192-223); в) заключение (с. 224-229); г) библиография (с. 230-238), съдържаща 96 заглавия на кирилица и 19 заглавия на латиница; д) едно приложение (с. 239-249), съдържащо списък на защитените зони в България.

В глава първа се разглеждат редица по-обща проблеми на административноправния режим в разглежданата област. Вниманието е насочено към редица правни проблеми в 4 насоки, а именно: а) правната същност на административноправния режим на защитените зони с оглед на неговия обект, съдържание и органи за управление; б) характеристиката на защитените природни територии, които влизат в обхвата на защитените зони; в) принципите на българското екологично право, имащи значение за управлението на защитените зони; и г) европейскоправната и международноправната защита на защитените зони. Като научни приноси в тази глава могат да се посочат:

- оригинална авторска дефиниция на правното понятие „административноправен режим на защитените зони“ (с. 17);
- сполучлива авторска дефиниция на правното понятие „биологично разнообразие“ (с. 25);
- оригинално становище за юридическата природа на Плана за управление на защитените зони, утвърждаван от министъра на околната среда и водите (МОСВ) като подзаконов нормативен административен акт, съчетано с много добър анализ на съдебната практика в тази насока (с. 41 – 48);
- много добре аргументирана авторска научна критика на понятието „административен орган“ по § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс (с. 50).

Глава втора може да се окачестви като своеобразно „ядро“ на изследвания от автора административноправен режим на защитените зони, тъй като в нея са анализирани правните проблеми, свързани с: а) обявяването и промените в защитените зони; б) правната същност на заповедта на МОСВ за обявяване на защитена зона по чл. 12, ал. 6 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР – ДВ, бр. 77 от 2002 г., изм. и доп.); в) научната критика на разпоредбата на чл. 12, ал. 7 от ЗБР относно необжалваемостта на заповедта на МОСВ за обявяване на защитена зона, която смятам, че следва да бъде споделена; г) оценката за съвместимост

на планове програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. Могат да бъдат изтъкнати следните научни приноси в тази глава:

- оригинално становище за юридическата природа на заповедта на МОСВ по чл. 12, ал. 6 от ЗБР като подзаконов нормативен административен акт (с. 134 – 141);
- оригинална авторска дефиниция на понятието „административноправен режим на обявяване и промени в защитените зони“ (с. 100);
- сполучлива авторска критика на необжалваемостта на заповедта на МОСВ за обявяване на защитена зона по чл. 12, ал. 7 от ЗБР, съчетана с оригинално авторско становище за юридическата природа на тази заповед като подзаконов нормативен административен акт (с. 142 – 163).

В глава трета вниманието е насочено към някои от последиците от нарушаването на административноправната уредба на защитените зони, и по-специално към: а) правната същност на административната принуда, прилагана за опазване на защитените зони; б) принудителните административни мерки, прилагани за опазването на тези зони; в) административните наказания по ЗБР, налагани за опазване на защитените зони. Интерес предизвиква анализът на автора на чл. 19, ал. 1 от ЗБР и по-специално на заповедта на МОСВ, с която се налагат ограничения за действия и дейности в рамките на 2-годишен срок до обявяването на съответната защитена зона (с. 205 – 207). Основателна е и научната критика на автора на разпоредбите на ЗБР, с които са регламентирани принудителните административни мерки, които тя окачествява като незадоволително редактирани (с. 208). Детайлно са анализирани и подложени на научна критика от доц. Христова и разпоредбите на ЗБР, с които се налагат административни наказания за нарушенията на този закон. Отбелязвайки редица слабости на ЗБР в тази му част, авторът смята, че този закон се нуждае от „сериозна редакция“ на административнонаказателните му разпоредби (с. 223).

В заключението са направени редица полезни за правната наука изводи от разгледаната правна уредба, както и много полезни за юридическата наука и практика предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на законодателството на нашата страна.

Накрая може да се направи изводът, че рецензираната монография на доц. д-р Н. Христова е ценен научен принос. Тя несъмнено ще бъде интересна и полезна както за учените и обучаващите се в областта на административното и на екологичното право, така и за практикуващите юристи.